

Springplank naar groei of voorbereiding op een goede start?

Een realistische evaluatie van de rol van 'work first' en 'settle first' beleidsbenaderingen voor Oekraïense en Syrische vluchtelingen in Nederland

Ben van Enk, promovendus (b.van.enk@wodc.nl)

Promotor: prof. dr. Jaco Dagevos

Co-promotoren: dr. Agnieszka Kanas & dr. Mieke Maliepaard

Aanleiding

Erasmus

Verschillende groepen, verschillend beleid

Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB)

Asielbeleid

Reguliere routes naar de Europese Unie

Verhuizen binnen EU mogelijk

Opvangbeleid

Begin ook particulier, nu vooral GOLs

Decentrale benadering

Gemeenschappelijk Europees Asiel Systeem (GEAS)

Asielbeleid

Irreguliere routes naar de Europese Unie

Beperkte keuzevrijheid: Dublinverordening

Opvangbeleid

Asielzoekerscentra

Centrale benadering

Integratiebeleid in opvangfase

Eerste 6 maanden geen werk mogelijk

Tot voor kort 24-wekeneis; TWV nodig

Erasmus

Verschillende groepen, verschillend beleid

Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB)

'Integratie'beleid

Vrijwillige taallessen in gemeenten

In de praktijk: 'work-first' benadering

Verblijfsperspectief

Tijdelijk?

Gemeenschappelijk Europees Asiel Systeem (GEAS)

Integratiebeleid: na statusverlening

Inburgering

In de praktijk: 'settle-first' benadering

Verblijfsperspectief

Uitzicht op permanente verblijfsvergunning

Erasmus

Wat betekenen deze verschillen in beleid voor de taalverwerving en arbeidsmarktintegratie van recente vluchtelingen?

Uit eerder onderzoek:

- Actief blijven & participeren helpt (Dagevos et al., 2024)
- Tijdelijkheid demotiveert voor leren taal & lange termijn plannen (Dustmann, 2000; Dustmann & Görlach, 2016)
- *Work first of settle first?*

The logo of Erasmus University, featuring the word 'Erasmus' in a stylized, cursive script.

Work first of settle first?

Work first

- ✓ “Elke baan is beter dan geen baan”
- ✓ Banen als springplank
- ✓ Snelle resultaten

Maar ook:

- × Precaire banen
- × Ongevoelig voor individueel menselijk kapitaal

Settle first

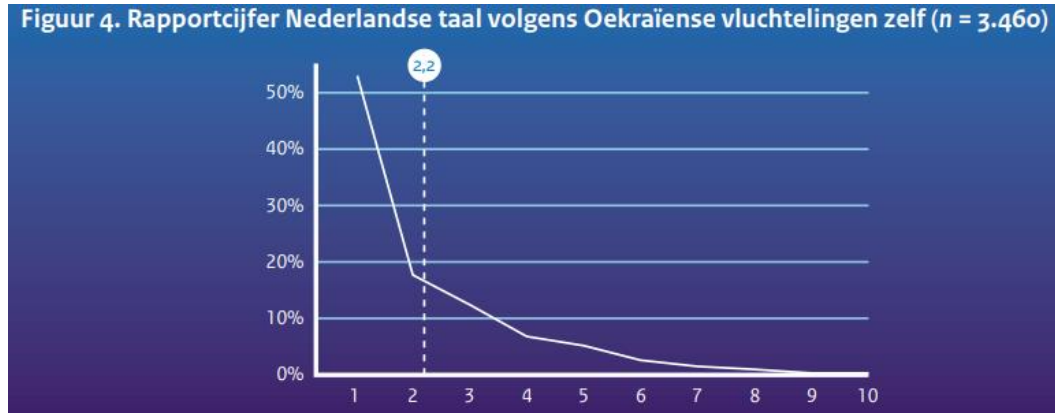
- ✓ Investeren voor een goede start
- ✓ Duurzame resultaten
- ✓ Barrières wegnemen

Maar ook:

- × ‘Lock-in’ effecten
- × Vermindering baanspecifiek menselijk kapitaal

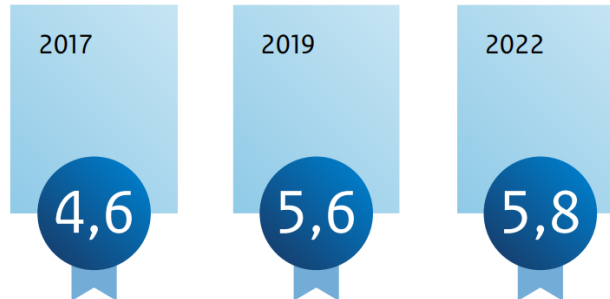
The Erasmus logo is a stylized, handwritten-style signature of the word 'Erasmus' in black ink, located in the bottom right corner of the slide.

Beschrijvende resultaten laten grote verschillen zien:

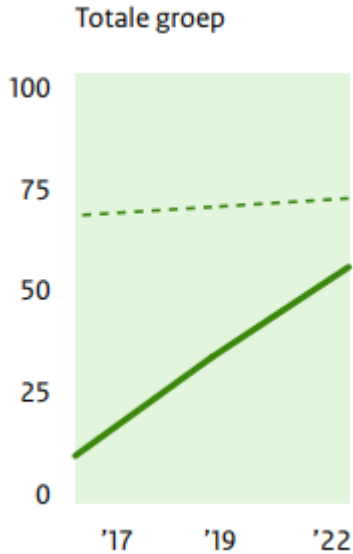
Van Enk et al., 2024

Gemiddelde 'rapportcijfers' taal (1-10)

Maliepaard, 2023

Beschrijvende resultaten laten grote verschillen zien:

Oekraïense vluchtelingen: 61% aan het werk
(komende publicatie, Noyon et al., 2024)

--- Algemene bevolking   — Syrische Nederlanders

Negash, 2023

Realistische evaluatie

Vergelijking situatie Syrische en Oekraïense vluchtelingen

Realistische evaluatie: wat werkt voor wie in welke omstandigheden? (Pawson & Tilley, 1997)

Context, Mechanism, Outcome configuratie (CMOc)

Welke *contexten*...

... Leiden ertoe dat welke *mechanismen* van beleid al dan niet werken...

... Waardoor ze tot bepaalde *uitkomsten* leiden?

Context en Mechanismen: een kwalitatieve studie

- Wat zijn de veronderstelde mechanismen van het beleid?
- Volgens relevante stakeholders en de doelgroepen zelf
- Reconstrueren programmatheorieën
- Organiseren **focusgroepen** met relevante stakeholders, Oekraïense en Syrische vluchtelingen

Sociaal en Cultureel Planbureau

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Datacentrum
Kennisinstituut voor de rechtsstaat

The Erasmus University logo is a stylized, handwritten-style script of the word "Erasmus" in black.

Uitkomsten: een kwantitatieve studie

Bevolkingsregisters

Longitudinaal Onderzoek Cohort Oekraïense Vluchtelingen

Golf 1 (2023): $N = 3.420$
Golf 2 (2025):

Longitudinaal Onderzoek Cohort Syrische Vluchtelingen

Golf 1 (2017): $N = 3.209$
Golf 2 (2019): $N = 2.544$
Golf 3 (2022): $N = 1.920$
Golf 4 (2024):

- Analyses met zoveel mogelijk *vergelijkbare* groepen
- Taalverwerving en werk
- Vergelijkingspunten

Springplank naar groei of voorbereiding op een goede start?

Een realistische evaluatie van de rol van 'work first' en 'settle first' beleidsbenaderingen voor Oekraïense en Syrische vluchtelingen in Nederland

Ben van Enk, promovendus (b.van.enk@wodc.nl)

Promotor: prof. dr. Jaco Dagevos

Co-promotoren: dr. Agnieszka Kanas & dr. Mieke Maliepaard

Referenties

- Arendt, J. N. (2022). Labor market effects of a work first policy for refugees. *Journal of Population Economics*, 35(1), 169–196. <https://doi.org/10.1007/s00148-020-00808-z>
- Bruttel, O., & Sol, E. (2006). Work First as a European model? Evidence from Germany and the Netherlands. *Policy & Politics*, 34(1), 69–89. <https://doi.org/10.1332/030557306775212142>
- Card, D., Kluge, J., & Weber, A. (2018). What Works? A Meta Analysis of Recent Active Labor Market Program Evaluations. *Journal of the European Economic Association*, 16(3), 894–931. <https://doi.org/10.1093/jeea/jvx028>
- Dagblad van het Noorden (2022). *Dit is wat we nu weten over de Russische aanval op Oekraïne*. <https://dvh.nl/extra/Dit-is-wat-we-nu-weten-over-de-Russische-aanval-op-Oekra%C3%AFne-27499184.html>
- Dagevos, J. (2023). De ene vluchtelingengroep is de andere niet: Is de hoge arbeidsparticipatie van Oekraïners een signaal voor ander opvang- en inburgeringsbeleid? *Tijdschrift Voor Arbeidsvraagstukken*, 39(1), 49–52. <https://doi.org/10.5117/TVA2023.1.005.DAGE>
- Dagevos, J., Maliepaard, M., De Mooij, M., Schans, D., Nooitgedagt, W., Barsegyan, V., Negash, S.M., Driessen, Z., Hogendoorn, B., Huisman, C., Kuijpers, T., Uiters, E., Otten, K. (2024). *Met beleid vooruit? Wat betekent het opvang-, inburgerings- en spreidingsbeleid voor ontwikkelingen in de positie en leefsituatie van statushouders?* WODC. <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3406>
- Dagevos, J., & Rusinovic, K. (2024). Hoge arbeidsparticipatie Oekraïense vluchtelingen maar vaak onder niveau. *ESB*, 109(4830), 58–60. <https://esb.nu/hoge-arbeidsparticipatie-oekraïense-vluchtelingen-maar-vaak-onder-niveau/>
- Dustmann, C. (2000). Temporary Migration and Economic Assimilation (Working Paper 186). *IZA Discussion Papers*. <https://www.econstor.eu/handle/10419/21029>
- Dustmann, C., & Görlach, J.-S. (2016). The Economics of Temporary Migrations. *Journal of Economic Literature*, 54(1), 98–136. <https://doi.org/10.1257/jel.54.1.98>
- European Commission (n.d.). *Temporary Protection*. https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system/temporary-protection_en
- Hotz, V. J., Imbens, G. W., & Klerman, J. A. (2006). Evaluating the Differential Effects of Alternative Welfare-to-Work Training Components: A Reanalysis of the California GAIN Program. *Journal of Labor Economics*, 24(3), 521–566. <https://doi.org/10.1086/505050>
- Maliepaard, M. (2023). Na de inburgering. In Maliepaard, M., Negash, S., Dagevos, J., Nooitgedacht, W., Kuijpers, T., & Uiters, E., *Navigeren in een nieuwe samenleving: De ontwikkeling van de positie en leefsituatie van Syrische Nederlanders* (pp. 5-8). WODC. <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3297>
- Negash, S. (2023). Werk en inkomen. In Maliepaard, M., Negash, S., Dagevos, J., Nooitgedacht, W., Kuijpers, T., & Uiters, E., *Navigeren in een nieuwe samenleving: De ontwikkeling van de positie en leefsituatie van Syrische Nederlanders* (pp. 9-13). WODC. <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3297>
- Pawson, R., & Tilley, N. (1997). *Realistic evaluation*. Sage.
- Theodore, N., & Peck, J. (2001). Searching for best practice in welfare-to-work: The means, the method and the message. *Policy and Politics*, 29(1), 81–94. <https://doi.org/10.1332/0305573012501215>
- Van Enk, B., Negash, S.M., Otten, K.D., Barsegyan, V.M., Noyon, S.M., Maliepaard, M., & Schans, D. (2024). *Oekraïense vluchtelingen in Nederland: Representatie informatie over hun welzijn en positieverwerving* [Factsheet]. WODC. <https://repository.wodc.nl/bitstream/handle/20.500.12832/3378/Factsheet-2024-02-volledige-tekst.pdf?sequence=5>

The Erasmus logo, featuring a stylized, handwritten-style script of the word 'Erasmus' in black ink.